

„Aksjologiczne wymiary domu rodzinnego.

Studium z nauk o rodzinie na podstawie wybranych ujęć domu we współczesnej filozofii polskiej”.

Streszczenie

Przedmiotem rozprawy doktorskiej są aksjologiczne wymiary domu rodzinnego, opracowane w świetle wybranych aspektów domu we współczesnej filozofii polskiej. Dom rodzinny w badaniach literatury przedmiotu jest stosunkowo nowym zagadnieniem. Został wyodrębniony z doświadczenia rodziny jako fenomen, u podstaw którego znajdują się aksjologiczne przesłanki istnienia. W ujęciu badawczym przyjęto, że dom rodzinny jest miejscem o materialno-duchowej specyfice. Literatura filozoficzna nie uzasadnia tego w jednaki sposób. Systematyzacja pojęć skupia się na opisie strukturalnym, antropologicznym, aksjologicznym, fenomenologicznym. Cel badania zmierzał do ujęcia powyższych perspektyw w odniesieniu do ważnych dla nauk o rodzinie problemów. Podjęte kwestie dociekają istoty domu rodzinnego. Na opis fenomenu składają się pojęcia pragmatyczne i enigmatyczne, odpowiadające naturze domu. Dynamiczny charakter domu znajduje odzwierciedlenie w dynamicznym charakterze życia domowników.

Macierzyństwo zostało wyróżnione jako pierwsze doświadczenie domu. Wskazuje na sposób zadomawiania się człowieka w świecie. Heterogeniczność płciowa, uwydatniona za sprawą męskiej i kobiecej podmiotowości, komponuje się z domem jako miejscem realizowania określonych ról. Tożsamość domownika świadczy o jego pochodzeniu z bliskości. Przeprowadzone badania wykazują, że kobiecie przypisuje się zdolności domotwórcze, na mocy których mężczyzna włącza się w jego budowanie. Analizy pokazują, że dom zdolny jest jednoczyć ludzi wokół wspólnych i ważnych spraw.

Wspólnota domowa cechuje się wyraźnym podziałem na swoich i innych, co znajduje wyraz między innymi w postawie solidarności. Atmosfera panująca w domu obnaża relacje pomiędzy domownikami. Bliscy współtworzą intymny klimat, od którego zależy poczucie swojskości. Natura człowieka jest stworzona do wychowania, dlatego zostały wyartykułowane formy pseudowychowania. Prawdziwe wychowanie ukazuje beżwarunkową obecność. Nie tylko pozwala drugiemu się rozwijać, ale afirmuje jego istnienie. Wychowanie jest dialogiczne, buduje więzi, które obfitują we wzajemność. Prawdziwy wychowawca daje świadectwo pracy nad własnym rozwojem i pociąga wychowanika do zaangażowania na rzecz samowychowania. Materialny

wymiar domu nawiązuje do komfortu i prywatności jako atrybutów posiadania. W codzienności wydarzają się spotkania wyjątkowe, które pracują w ludziach, zostawiają ślady obecności.

Analiza powyższych problemów wskazuje na aksjologiczny wymiar istnienia domu rodzinnego w świecie. Środowisko pełni względem człowieka określone funkcje, które porządkują sferę wartości. Wiążą one ludzkie nadzieje w doświadczenie domu rodzinnego.

Słowa kluczowe: bliski, dom rodzinny, macierzyństwo, środowisko aksjologiczne, tożsamość domownika, wspólnota.

**“Axiological dimensions of a family home.
A family studies inquiry based on selected concepts of home in
contemporary Polish philosophy”.**

Summary

The subject of the PhD dissertation are axiological dimensions of family home elaborated on in light of selected concepts of home in contemporary Polish philosophy. Family home is a relatively recent problem in subject literature. It was identified as a separate phenomenon within the family experience, at the basis of which lie axiological facets of existence. The premise of the research is the assumption that family home is a space of a material and spiritual character. This assumption is not justified in a uniform way in literature. Systemization of concepts concentrates on a structural, anthropological, axiological and phenomenological description. The aim of the research was to consider the above perspectives in relation to the problems which are significant in family studies. The considerations seek to explain the essence of family home. The description of the phenomena includes pragmatic and enigmatic concepts reflecting the nature of home. The dynamic character of home mirrors the dynamic character of the inmates' lifestyle.

The first experience of home presented in the study is that of motherhood. It indicates the way in which human starts being at home. Sexual heterogeneity, underlined by means of male and female subjectivity, harmonises with home as a place where certain roles are fulfilled. The inmate identity reveals the origin of closeness. Research results suggest that the home-making skills are

ascribed to women, whereas men, relying on the skills, join in at a later stage to engage in creating home. Analyses show that home is capable of uniting people around common issues and important problems.

Home community is characterised by a clear distinction into inmates and others, which finds utterance, *inter alia*, in the spirit of solidarity. The atmosphere at home reveals relations between inmates. Close ones co-create an intimate climate which determines the sense of familiarity. Human nature is created for upbringing, therefore, the forms of pseudo-upbringing were articulated. Real upbringing demonstrates unconditional presence. It not only allows the other to develop themselves but also affirms their existence. Upbringing is dialogic, it creates bonds which are abundant in reciprocity. An individual who really brings up testifies to their own development and encourages self-development of the other. The material character of home is related to comfort and privacy as attributes of possession. Everydayness sees unique encounters which work in humans and leave traces of presence.

Analysis of the above problems reveals an axiological dimension of existence of family home in the world. Environment performs certain functions for human, it organises the value sphere. Its functions bind human hopes with the experience of family home.

Key words: close one, family home, motherhood, axiological environment, inmate identity, community

Magdalena Kępciel